

[Kjærbøl.]

arbejde, end han har kunnet overkomme, enhver murersvend fået bedre tilbud end før.

Det er for mig meget interessant at få disse foreteelser, som sikkert er rigtige, præsenteret af den højtærede indenrigs- og boligminister. Det var jo netop for at forhindre en udvikling som den, der havde gjort sig gældende under venstres regering, at boligministeriet ved dets oprettelse anlagde en administration med henblik på at bringe orden i det byggekaos, som venstre-regeringen havde efterladt sig. Denne administration var restriktivt præget, det var nødvendigt, men til gengæld bragte den orden i byggeriet.

I 1948 blev der bygget 20 400 lejligheder og i 1949 24 000. 1949 blev det store byggeår i dansk byggeris historie. Og det var ikke et ensidigt boligbyggeri, der gjorde sig gældende. Det samlede erhvervsbyggeri eksklusive landbrugsbyggeriet blev 1½ gang så stort som i 1939, der indtil da havde været det store byggeår. Det fuldførte landbrugsbyggeri blev i 1949 mere end fordoblet i forhold til 1948.

Lad mig med det samme pege på, at medens tidligere 38 pct. af samtlige lejligheder var 2 værelser, blev i 1949 43 pct. af de opførte lejligheder på 3 værelser, medens 4 værelser lejlighederne udgjorde 23 pct. 2 værelser lejlighederne kom i 1949 ned på 20 pct. Samtidig gik byggetiden ned, og sorthørspriserne blev ikke længere det fremtrædende træk i byggeriet, som de havde været tidligere.

Hvorledes blev nu denne udvikling bort fra det tidligere byggekaos modtaget af den daværende opposition? Den blev simpelthen betegnet som en udvikling henimod socialisering af byggeriet, en socialistisk planøkonomi, der hindrede den frie konkurrence og tilsidesatte det private initiativ. En administration, der tilsidesatte den frie konkurrences muligheder, kunne ikke tolereres, materialeregulering og byggeriets tilpasning til den forhåndenværende arbejdskraft var overflødig. Den højtærede indenrigs- og boligminister hævdede overfor mig, at boligbyggeriet simpelthen kunne reguleres over statslåne, og selvfølgelig nyttede det lidet, at jeg som lægmand protesterede overfor den trænede nationaløkonom. Som bekendt blev resultatet, at oppositionen gennemførte sin vilje, de regulerende foranstaltninger blev afskaffet, og nu kan den højtærede minister notere resultatet. Jeg skal ingenlunde benægte, at vanskelighederne er blevet forøget, men

samtidig hermed er indsatsen for at overvinde dem blevet forringet.

Ministeren peger på, at der er nedgang i forhold til byggeriprogrammet, og om årsagerne hertil siger han:

„For det første indtrådte der i årets løb en finansieringskrise for byggeriet, som viste sig i, at bankerne efterhånden helt lukkede i for bevilling af byggelån. For det andet har arbejdskraftsituationen i de afgørende måneder af året været så anspændt, at man ikke kunne igangsætte yderligere byggeri, uden at dette måtte medføre en forøget efterspørgsel efter arbejdskraft med alle fordyrende følger.“

Senere i sin tale oplyser ministeren, at der ikke har været nogen arbejdsløshed blandt murerne i byggeriets højsæson. Der er altså nedgang i boligbyggeriet, men ingen ledige murere. Må jeg så spørge ministeren: Er der et større antal murere beskæftiget ved det nedskårne boligbyggeri, eller er murerne beskæftiget ved andet arbejde? Svaret må vel blive, at de er beskæftiget ved andet arbejde, som man ikke har nogen som helst kontrol med.

Når nationalbanken så stærkt, som tilfældet er, har begrænset rediskonteringsmulighederne, har jeg forstået, at det er bankens opfattelse, at den cirkulerende pengemængde ikke må forøges. Der bliver altså kun meget begrænsede midler til rådighed for boligbyggeriet, der derved bliver stærkt nedskåret og selvfølgelig ikke kan absorbere den forhåndenværende arbejdskraft. Den resterende del heraf går altså andre steder hen, men hvorhen? Går den til det livlige byggeri i landbruget, går den til andet erhvervsbyggeri, og bliver den anvendt til reparations- og ombygningsarbejder? Ligeegyldigt hvor arbejdskraften går hen, så udfører hverken håndværksmestre eller arbejdere arbejdet gratis, og de materialer, der anvendes, skal jo også betales. Altså bliver resultatet, at de penge, der ikke går til boligbyggeri, bliver anvendt andre steder, og den dæmning, som nationalbanken har bygget op for at begrænse pengeomløbet, bliver gennembrudt af en ukontrolleret pengeflod. Man spørger uvilkårligt: Hvor kommer disse penge fra? Er der mon også i hele dette forhold visse skattemanipulationer? Måske kan ministeren besvare spørgsmålene. Men hele denne tilstand rejser sig som en alvorlig anklage mod den daværende opposition, og hvis den højtærede indenrigs- og boligminister havde mod, som han sikkert for sig selv har erkendelse, så søgte han på effektiv måde at få orden i det samlede byggeri. Her er det selvfølgelig ikke nok, at